

**NORGES
BIRØKTERLAG**

– siden 1884

Norges Birøkterlags innspill til jordbruksforhandlingene 2026

Hovedmålsetning:

Opprettholde og utvikle birøkt i hele Norge - for dagens og fremtidens birøktere

Derav:

- Sikre friske honningbier
- Sørge for økt etterspørsel av produktene som honningbiene produserer
- Bidra til økt verdiskapning og matsikkerhet gjennom våre pollinerings tjenester

Innspillene baserer seg på en klar forutsetning om at eksisterende produksjonstilskudd, tilskudd ved svikt i honningproduksjon, tilskudd til avløsning ved sykdom m.m. og tilskudd til avlsarbeidet videreføres som de er fra 2025.

TILTAK I PRIORITERT REKKEFØLGE

Bærekraft:	1. Helsetjeneste for birøkten for å opprettholde og bedre helsestatus hos honningbier
Marked:	2. Videreføring og styrking av merkevarenøytral markedsføring (MatPrat)
Velferd/ rammevilkår:	3. Avløsertilskudd over 99 bifolk

WWW.NORBI.NO

Norges Birøkterlag

Dyrskuevegen 20
N-2040 Kløfta

telefon: +47 63 94 20 80
epost: post@norbi.no

bankgiro: 2650 25 26285
foretaksnr: NO 940469465MVA

**NORGES
BIRØKTERLAG**

– siden 1884

Punkt 1: Helsetjeneste for birøkten

Begrunnelse for kravet: Norsk birøkt er, som alle andre husdyrproduksjoner, avhengig av friske dyr. God biehelse utfordres av flere ulike sykdommer og skadelige organismer som Nosema, Varroamidd og medfølgende virusinfeksjoner, åpen- og lukket yngelrâte. I tillegg forventer vi at den beryktede skadegjøreren asiatisk geithams samt den parasittiske tropilaelapsmidden skal etablere seg i Norge. Vi registrerer et økende vintertap, (spesielt på Østlandet), noe som må sees i sammenheng med biehelsen og er til stor bekymring. I en medlemsundersøkelse gjennomført høsten 2025 oppga Norges Birøfterlags medlemmer at god biehelse var det viktigste satsningsområdet for Norges Birøfterlag.

Det er i dag ingen andre aktører som har en rådgivnings- eller helsetjeneste for honningbier, og Norges Birøfterlag har ønske om å ta ansvar for denne oppgaven. Vi kjenner næringen, innehar faglig kompetanse og vi har bred koordinerings- og prosjekterfaring. Vi har et stort nettverk av organisasjoner og myndigheter, og vi organiserer de fleste birøktere i Norge. Det må også nevnes at vi driver forskning og har avlsarbeidet på honningbier. Norges Birøfterlag har mulighet til å koordinere og reise en ordning for biehelsestjeneste, men det krever ekstern finansiering. Næringens struktur, med et flertall av birøktere som driver småskala hobbyproduksjon vanskeliggjør en brukerbetalt helsetjeneste for honningbiene. Til forskjell fra andre husdyr flyr honningbier fritt, og noen steder er det tett mellom driftsenhetene. Hobbyrøktere kan stå side om side med næringsrøktere. Eventuell smitte vil skje, både av varroamidd og mikroorganismer. Avlsmateriale blandes også på samme måte, og i dag jobbes det aktivt med avl for mer sykdomsresistens. Dette er en faktor som kompliserer helsearbeidet blant honningbier. En helsetjeneste for honningbier vil være en kollektiv ordning som tjener fellesskapet, og det er viktig at alle birøktere bidrar til at god helsestatus opprettholdes i Norge.

Det haster å få arbeidet i gang fordi risikoen for introduksjon og smitteutbrudd er reell med klimaet i endring og en handelsaktivitet over landegrensene som kan medføre at nye sykdommer og skadegjørere kommer inn til Norge. Uten en beredskap for å forebygge og håndtere slike utfordringer kan næringen rammes hardt. Det er også et klart behov for økt kompetanse, rådgiving og informasjon innad i birøktermiljøet både med tanke på risikoreduksjon og håndtering. Vi har per i dag en relativt god helsestatus i norsk birøkt og det er veldig viktig å beholde denne. Med midler fra jordbruksavtalen vil vi kunne sette i gang og ruste oss for bedre biehelse og en fremtidig næring. Vi ønsker å sette i gang et treårig prosjekt med mål om å etablere en slik ordning. I denne fasen må vi

**NORGES
BIRØKTERLAG**

– siden 1884

også finne frem til en varig modell for finansiering der støtteandelen over jordbruksavtalen beskrives.

Hovedelementene i prosjektet som leder fram til etablering av en helsetjeneste:

- *Øke kompetansen hos birøktere. Utvikle et nytt opplæringskurs med fokus på kliniske ferdigheter for å oppdage meldepliktige sykdommer og parasitter.*
- *Utvikle et risikobasert overvåkingssystem og en beredskapsplan for nye parasitter og skadedyr.*
- *Lage nye anbefalinger og veiledere for forebyggende helsearbeid og sykdomsbekjempelse som svar på klimaendringer og ønske om å redusere sykdomrisikoen.*
- *Etablere Helsetjeneste. Organisere en strukturert helsetjeneste for birøkt, inkludert regionale rådgivere og knytte til seg lokale veterinærer*

Krav: 1,5 mill. kroner per år til prosjektet med etablering av helsetjeneste for bier. Prosjektet finansieres gjennom omsetningsrådets regelverk på linje med flere andre helsetjenester i landbruket

Punkt 2: Videreføring og styrking av merkevarenøytral markedsføring via

Matprat/opplysningskontoret for egg og kjøtt. Begrunnelse for kravet: Norges Birøkterlag fortsetter å fremme krav om en styrking av ordningen, fra 1,5 millioner til 3 millioner. Med dagens bevilgning har vi fått på plass en god start for merkenøytral informasjon gjennom Matprats kanaler, men det er kostbart å lage materialet, og for at vi skal nå våre mål mener vi at aktiviteten må opp. Vi må øke antall kampanjer og frekvenser som viser norsk honning slik at vi treffer forbrukerne enda bedre og kan inspirere dem til å velge norsk honning, oftere. Merkenøytral markedsføring skal påvirke etterspørselen og ikke minst informere om verdien av å velge norske produkter fremfor importerte. For birøktneringen i Norge er det avgjørende for rekrutteringen at våre norske produkter er etterspurte og verdsatt. Flere større næringsbirøktere nærmer seg pensjonsalder og nedtrapping, og næringen trenger nye birøktere som satser, også for å legge forholdene til rette for at det er nok honningbier til spesifikk pollinering av frukt- og bær for grøntnæringen.

**NORGES
BIRØKTERLAG**

– siden 1884

Det er avsetningsproblemer for norsk krystallinsk honning. Forbrukerne, spesielt yngre forbrukere, foretrekker flytende honning som (oftest) er importert. Norsk honning er i hovedsak krystallinsk – det vil si at den ikke holder seg flytende over lang tid.

Nordmenn spiser lite honning sammenlignet med resten av Europa. Derfor er det viktig å påvirke forbrukernes preferanser gjennom Matprat. Markedsføring, forbrukerpåvirkning og forbrukerendringer tar tid. MatPrats markedsføring bygger et faktabasert omdømme, noe som vil styrke produktene på sikt. MatPrat har gjort seg kjent med produktene og fagområdet birøkt, har hentet innsikt om markedet og har sammen med Norges Birøkerlag definert målgrupper og mål. MatPrat.no har en tyngde som brukes til fulle for å løfte honningen, det lages stadig nytt innhold som målrettes gjennom video, bilder, tekst og podcasts. Tall fra dagligvarebransjen tyder på en omsetningsøkning for honning på godt over 10% fra september 2024 til september 2025. Det sies at forbrukerne bruker honning i flere sammenhenger enn tidligere, noe MatPrat bidrar til ved å vise og dele flere oppskrifter som inneholder honning. Økningen gjelder honningsalg totalt, og vi må styrke innsatsen for økt honningforbruk og økt etterspørsel av norsk honning fremfor importert honning!

Krav: Øke tilskuddet fra dagens 1,5 til 3 millioner.

Punkt 3. Avløsertilskudd for ferie og fritid for næringsbirøktere med mer enn 99 bifolk.

Begrunnelse for kravet: Næringsbirøkt er en helårsaktivitet, med høy arbeidsbelastning om våren, sommeren og høsten. Større næringsbirøktere har en stor arbeidsbelastning i perioden mai til september med liten mulighet til å ta seg fri. Denne arbeidsbyrden er svært lite attraktiv og gjennomsnittsalderen på næringsbirøktere er høy. For å gjøre næringen mer attraktiv for nye generasjoner og øke rekrutteringen mener vi at en slik ordning vil være viktig. Vi ber derfor om midler til avløsertilskudd for ferie og fritid slik at næringsbirøktere kan leie inn ekstrahjelp for å ha anledning til å «hente seg inn» i løpet av sesongen. Det kan også være til hjelp til forefallende vintergjøremål for å kunne ta ferie.

Krav: Vi foreslår et avløsertilskudd på kr. 200,- per bifolk for røktere med 100 bifolk eller flere.

Kravet er en ordning som vil omfatte en liten andel av birøkterne (ca 110 birøktere kan søke om et slikt avløsertilskudd) og bety en kostnad for staten på maksimalt 4.8 millioner kr.

